03

มาตรการป้องกันการแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจ

พนักงานสอบสวน ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามหลักกฎหมายประมวลวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งระเบียบคำสั่ง ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติบนหลักของการอำนวยความยุติธรรมทางอาญา ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ในการควบคุมตรวจสอบและเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญาเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปด้วยความรวดเร็วรอบคอบต่อเนื่องเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ **แต่ไม่มีหน้าที่และอำนาจในการแทรกแซงการดำเนินงานของพนักงานสอบสวน** คำสั่งดังกล่าวกำหนดวิธีการปฏิบัติในการดำเนินงานของพนักงานสอบสวนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ก่อนรับคำร้องทุกข์ การรับคำร้องทุกข์ การสอบสวนถามปากคำ และบันทึกคำให้การของผู้กล่าวหาผู้ต้องหาพยานการแจ้งผลความคืบหน้าการสอบสวนให้ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษทราบการสอบสวนให้บันทึกรายละเอียดการรวบรวมพยานหลักฐานให้ระบุถึงการได้มาของพยานหลักฐาน และการดำเนินการเกี่ยวกับพยานหลักฐานนั้น ๆ การทำสำนวนการสอบสวน การทำความเห็นทางคดีที่กำหนดให้พนักงานสอบสวน ผู้สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน เป็นผู้ลงนามมีความเห็นทางคดี จากนั้นจึงเสนอความเห็นพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังหัวหน้าพนักงานสอบสวน และผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี เพื่อพิจารณามีความเห็นทางคดีตามลำดับ โดยให้หัวหน้าพนักงานสอบสวน และผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี มีความเห็นทางคดีเป็นของตนเอง

03 มาตรการป้องกันการแทรกแซงการใช้ดุลยพินิจ

การปฏิบัติของพนักงานสอบสวน

1.รับคำร้องทุกข์

บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษในสารบบการดำเนินคดีและลงรายงานประจำวันเกี่ยวกับคดีแล้วรีบดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชักช้า

2. การสอบสวน รวบรวมพยานหลักฐาน

ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะ 8 รวมทั้งระเบียบและคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่เกี่ยวข้องการสอบสวนให้บันทึกรายละเอียดการปฏิบัติการรวบรวมพยานหลักฐานให้ระบุการได้มาของพยานหลักฐาน และการดำเนินการเกี่ยวกับพยานหลักฐานนั้น ๆ ทั้งนี้ ให้การแจ้งผลความคืบหน้าการสอบสวนให้ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษทราบตากำหนดระยะเวลา

3. ทำความเห็นทางคดี

พนักงานสอบสวนผู้สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานเป็นผู้ลงนามมีความเห็นทางคดี จากนั้นจึงเสนอความเห็นพร้อมสำนวนการสอบสวนไปยังหัวหน้าพนักงานสอบสวนและผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี เพื่อพิจารณามีความเห็นทางคดีตามลำดับ โดยให้หัวหน้าพนักงานสอบสวน และผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดีมีความเห็นทางคดีเป็นของตนเอง

ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
ว่าด้วยการทำความเห็นทางคดีและตรวจสอบดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ
พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรให้มีระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการทำความเห็นทางคดีและตรวจสอบดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เพื่อกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติการทำความเห็นทางคดีและตรวจสอบดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และสอดคล้องกับโครงสร้างของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑(๔) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๙ เรื่อง การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงออกคำสั่งไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการทำความเห็นทางคดีและตรวจสอบดุลยพินิจของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๑๘ (๒) บทที่ ๒ อำนาจการสอบสวน ลักษณะ ๘ การสอบสวน แห่งประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี และบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำความเห็นทางคดีในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี

ข้อ ๔ พนักงานสอบสวน ต้องใช้ดุลยพินิจในการทำความเห็นทางคดีภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่ปรากฏตามสำนวนการสอบสวน

ข้อ ๕ ภายใต้การดำเนินการตามข้อ ๔ ในกรณีมีเหตุอันสมควร ผู้บังคับการ ผู้บัญชาการ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ อาจเรียกสำนวนการสอบสวนมาพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

(๑) โอนสำนวนการสอบสวนมาทำการสอบสวน โดยเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ หรือให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนทำการสอบสวนแทนตามระเบียบหรือคำสั่งที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

(๒) สั่งการให้พนักงานสอบสวนใดรับผิดชอบทำการสอบสวน หรือสั่งให้เข้าไปควบคุมการสอบสวนอย่างใกล้ชิด โดยมิชักช้า เพื่อกำกับดูแลให้การสอบสวนคดีนั้นเป็นไปด้วยความถูกต้อง รวดเร็วต่อเนื่อง และเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

ข้อ ๖ หัวหน้าสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ที่มิใช่มีตำแหน่งเป็นผู้กำกับการ มีอำนาจทำความเห็นทางคดีที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตน ดังนี้

(๑) การทำความเห็นควรสั่งฟ้อง ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินยี่สิบปี หรือปรับไม่เกินสี่แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๒) การทำความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ในคดีที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสิบห้าปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากเป็นคดีที่มีอัตราโทษเกินตามวรรคหนึ่ง เมื่อทำการสอบสวนเสร็จสิ้น และมีความเห็นทางคดีแล้ว ก่อนส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ ให้เสนอสำนวนการสอบสวน ไปยังผู้บังคับการ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของสำนวนการสอบสวนและการใช้ดุลยพินิจในการทำความเห็นทางคดี

ข้อ ๗ หัวหน้าสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ที่มีตำแหน่งเป็นผู้กำกับการ มีอำนาจทำความเห็นทางคดีที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนได้ทุกคดี เว้นแต่คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ให้เป็นไปตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๘ ผู้บังคับการ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ มีอำนาจทำความเห็นทางคดีที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนได้ทุกคดี เว้นแต่คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรให้เป็นไปตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

ข้อ ๙ ให้ผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ มีอำนาจทำความเห็นทางคดีที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนได้ทุกคดี

ข้อ ๑๐ การทำความเห็นทางคดีของหน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนอื่นที่มิใช่สถานีตำรวจ ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ผู้บังคับการ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ มีอำนาจทำความเห็นทางคดีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของตนได้ทุกคดี เว้นแต่คดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรให้เป็นไปตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด

(๒) ให้ผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ มีอำนาจทำความเห็นทางคดีที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนได้ทุกคดี

ข้อ ๑๑ คดีที่อยู่ในอำนาจการทำความเห็นทางคดีของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามข้อ ๖ ข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ถ้าคดีใดเป็นคดีสำคัญ หรือคดีที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือสั่งการเป็นการเฉพาะให้ปฏิบัติตามคำสั่งนั้น

ในคดีที่ผู้บังคับการ ผู้บัญชาการ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มิได้มีคำสั่งให้โอนสำนวนการสอบสวน แต่ได้ใช้อำนาจควบคุมการสอบสวนโดยแต่งตั้งคณะพนักงานสืบสวนสอบสวนทำการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้หัวหน้าสถานีตำรวจ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เป็นผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี แต่หากมีการโอนสำนวนการสอบสวนมาทำการสอบสวนภายในอำนาจของผู้บังคับการ ผู้บัญชาการ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เพื่อเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้ผู้บังคับการ ผู้บัญชาการ หรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี

ข้อ ๑๒ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจในการตรวจสอบดุลยพินิจในการทำความเห็นทางคดีของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การทำความเห็นทางคดีถูกต้องเป็นไปตามกฎหมาย ข้อเท็จจริง และพยานหลักฐาน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม โดยให้มีอำนาจดำเนินการ ดังนี้

(๑) หากเป็นกรณีที่ต้องทำการสอบสวนเพิ่มเติม ให้มีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควร หรือ

(๒) ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบแล้วเห็นเป็นอย่างอื่น ให้แสดงเหตุผลประกอบคำแนะนำให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจทำความเห็นทางคดี พิจารณาสรุปสำนวนการสอบสวนและทำความเห็นทางคดีส่งพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา หรือกฎหมายอื่นต่อไป

ข้อ ๑๓ บรรดาระเบียบหรือคำสั่งใดในส่วนที่ได้กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๑๔ วิธีปฏิบัติเรื่องใดที่มิได้กำหนดในระเบียบนี้ไว้โดยเฉพาะ ให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๕

พลตำรวจเอก
(สุวัฒน์ แจ้งยอดสุข)
ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ